

Kurambagiza ni ukureba uburanga bw'umukobwa n'ubwiza bwe, kugenzura imico n'imyifatire ye, uko yitwara mu mibereho ye, imikorere ye, isuku ndetse n'umuryango akomokamo kugira ngo umenye niba yarahawe uburere bwiza [Gasimba F.S., 2013, p. 17].

Mu Rwanda rwo hambere, iyo ababyeyi babonaga ko umwana akuze, ageze igihe cyo kurongora babimenyeshaga inshuti n'umuryango, maze bagafatanya gushaka umuranga. Umuhungu n'umukobwa ntibabonanaga cyane, keretse ababaga baturanye. Umuryango washakaga umuranga wabaga ari umuntu mukuru uzi neza umuryango urambagizwa maze agafasha umuryango urambagiza kureba, kwitegereza no guhitamo neza umugeni cyangwa umusore ubereye umuryango wamutumye [p. 18].

Mu kurambagiza, umuranga yaheraga ku kumenya umuryango w'uwo arambagiza. Yibandaga kumenya niba nta sano iri hagati y'imiryango, akamenya imico y'umuryango umukobwa avukamo, umutungo bafite, ubuntu n'urugwiro. Umuranga kandi yitaga ku kumenya niba nta miziro, ubwicanyi, kutaremya urugo n'ibindi byatumaga abantu badashyingirana.

Umuranga yitaga no ku mico n'imiterere by'umukobwa akamenya ko afite ubwiza, umutima n'uburere, ko adafite ubumuga cyangwa indwara zidakira. Yamenyaga kandi ko ashobora kubyara, atari impenebere cyangwa impa. Ku rundi ruhande, hari ubwo umusore wabaga ageze igihe cyo gushaka umugore yagezaga ikifuzo ku babyeyi, ariko akenshi na bo babaga baratangiye kugenzura ngo barebe ko ari muzima kandi ko ageze igihe cyo gushaka. Muri uko kumwemerera barebaga ko yubatse n'inzu yo kurongoreramo nubwo akenshi bamufashaga kuyubaka [Ndekezi S., 1984, p. 12].

Umusore watangiye kurambagirizwa hari ubwo yagaba atazi neza umukobwa, mbere y'uko imihango yo gusaba irembo itangira, bityo yabwiraga mugenzi we w'inkoramutima bakigira abagenzi, bakajya iwabo w'umukobwa. Iyo bageraga iwabo w'umukobwa basabaga amazi cyangwa igishirira cyo gutekera itabi, bakaboneraho kwitegereza uko umukobwa agira ubwuzu, yakira abantu, agira isuku mu rugo no ku irembo, uko ataka mu nzu n'ibindi. Iyo bashimaga bamenyeshaga ababyeyi ko bashimye, ko imihango yakomeza [Nzajyibwami E., 2015, p. 14].

Hari aho umusore yajyaga kureba iwabo w'umukobwa umuranga yarabanje kumuteguriza. icyo gihe yakirwaga na muramu we, cyangwa undi musore wo muri urwo rugo, maze bakicara ku muryango, bakamuzimanira. Umukobwa na nyina bakurikiraniraga ikiganiro bicaye mu kirambi, bamurungurukira mu nkomane z'insika. Igihe babaga bamuherekeje umukobwa yamukurikizaga amaso, yitegereza uko ateye, indeshyo, intambuko n'ibindi bigaragarira amaso [p.14].

Iyo umusore yabaga amenyeranye n'umuryango arambagizamo umukobwa, cyanecyane nk'iyi babaga baturanye, aje kubasura se bukwe cyangwa nyirabukwe hari igihe bamusuzumaga ngo barebe ko azavamo umugabo ushobora kubaka urugo rukomeye. Bamuhaga ingiga y'igiti k'insobe cyangwa se ikindi kiruhije kwasa. Iyo cyamunaniraga hari ubwo yabaga ahebye umugeni [p.15].

Umuhungu cyangwa umukobwa yashoboraga kubanga bitavuye ku babyeyi babo. Inshuti zabo cyangwa bo ubwabo barapererezaga bagaya uwo babasabira, bakamubanga. Uwabengaga yabimenyeshaga abandi. Umukobwa yabimenyeshaga nyirasenge, nyinawabo, nyina cyangwa mukuru we naho umuhungu we akabimenyeshaga inshuti ze, n'inshuti z'umuryango cyanecyane abantu babaga bisanzuye kuri se maze bakabimumenyeshaga.

Iwabo w'umukobwa iyo bamaraga kumenya ko umukobwa wabo arimo arambagizwa, na bo bashakaga umuntu w'inshuti cyangwa umuvandimwe utari umuranga, wagenzura iwabo w'umuhungu kugira ngo bamenye imyitwarire ye. Iyo umuryango w'umukobwa warangizaga kugenzura umuryango w'umusore n'imyitwarire ye, hakurikiraho kubaza umukobwa niba yemera kuzabana n'uwo musore. Iyo amaze kwemera, hakurikiragaho umuhungu wo kuraguza kugira ngo babaze abakurambere niba urwo rugo ruzaba urugo ruhamye [Ruhumuliza B., 1988, p.23]. Iyo inzuzi zeraga imihango yarakomezaga.

Se w'umuhungu, se wabo, umuranga cyangwa undi muntu umuryango wizeye, yajyaga kubaza iwabo w'umukobwa niba bazabaha umugeni. Iyo babaga bamaze kwemeranywa basezeranaga igihe cyo kuza gufata irembo. Naho iyo inzuzi ziteraga ariko babona bidakomeye, bashakaga isubyo, bakarinywa, bikaba bibaye insinzi. Ibi byakorwaga ku miryango yombi muri rusange.